

Datum

2023-10-23

Plan mot kränkande behandling, trakasserier och aktiva åtgärder mot diskriminering

Introduktionsprogrammen, Fågelvikskolan

Beslutad av: Rektor

Gäller från och med: HT23

Tidpunkt för aktualisering: 2024-01

Dokumentägare: Verksamhetschef grundskola

TIBRO

Tibro kommun
543 80 TIBRO

www.tibro.se
kommun@tibro.se

Växel: 0504-180 00

1. Inledning

1.1 Lagstiftning

Skolan har i uppdrag att arbeta för en skolmiljö som är fri från diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Bestämmelser om detta finns i:

- **Barnkonventionen**
- **Skollagen 6 kap. (2010:800)**
- **Diskrimineringslagen (2008:567)**
- **Grundskolans läroplan Lgr22**

Enligt 6 kap. *skollagen* ska varje verksamhet bedriva ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling samt genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.

Det ska varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av åtgärderna som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. I planen ska det också finnas en rutin för akuta situationer så att personal vet hur de ska agera. Rutinerna ska vara kända av all personal. I *skollagen* framhålls även skyldigheten att anmäla, utreda och vidta åtgärder mot kränkande behandling.

I 3 kap. *diskrimineringslagen* finns regler om aktiva åtgärder mot *diskriminering*. Skolan har en skyldighet att aktivt arbeta med åtgärder riktade mot de sju diskrimineringsgrunderna; kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Arbetet med aktiva åtgärder innebär att arbeta förebyggande och främjande. Löpande dokumentation ska genomföras och arbetet ska ske i samverkan med elever och personal på skolan.

I det främjande arbetet ska samtliga diskrimineringsgrunder beaktas och arbetet ska integreras i den vardagliga verksamheten, i undervisningen, personalens förhållningssätt, i den fysiska lärmiljön och i valet av pedagogiskt material.

Det förebyggande arbetet ska inriktas på risk- eller problemområden som identifieras genom kartläggning av verksamheten. Kartläggning kan göras på olika sätt genom till exempel enkäter, organiserade samtal med barn och personal eller trygghetsvandringar. Kartläggningar ska analyseras och utifrån analysen ska varje skola sätta upp mål för sitt förebyggande arbete. Skolan ska också besluta om vilka åtgärder som ska genomföras för att nå målen. Det ska framgå vem som är ansvarig för åtgärderna, när och hur de ska utvärderas.

1.2 Definitioner

Diskrimineringslagen skiljer på 6 olika diskrimineringsformer:

Direkt diskriminering: När en elev behandlas sämre än någon annan i jämförbar situation och missgynnandet har samband med någon av de 7 diskrimineringsgrunderna (att behandla lika olika).

Indirekt diskriminering: När tillämpning av bestämmelser eller kriterier framstår som neutrala men i praktiken missgynnar eleven i relation till någon av de 7 diskrimineringsgrunderna (att behandla olika lika).

Instruktioner att diskriminera: Att ge order eller instruktioner till någon i lydnds- eller beroendeförhållande att trakassera eller direkt/indirekt diskriminera.

Trakasserier: En enskild handling som kränker en elevs värdighet utifrån en eller flera av diskrimineringsgrunderna.

Sexuella trakasserier är ett uppträdande av sexuell natur som kränker en elevs värdighet.

Bristande tillgänglighet: När en elev med funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäligen tillgänglighetsåtgärder för att eleven ska komma i en jämförbar situation med en elev utan denna funktionsnedsättning.

Kränkande behandling är när en elevs värdighet kränks, men kränkningen inte har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Vid bedömningen av kränkande behandling mellan elever ska stor vikt fästas vid elevens upplevelse. Det är den som upplever sig utsatt för kränkande behandling som avgör vad som är kränkande.

Andra definitioner:

Främjande insatser: Det främjande arbetet har fokus på det positiva, att skapa en tillitsfull skolmiljö och respekt för allas lika värde. Det främjande arbetet förstärker sådant som fungerar och som vi vill se mer av.

Förebyggande åtgärder: Det förebyggande arbetet har fokus på att identifiera och avvärja risker för kränkningar, trakasserier och diskriminering i utbildningen.

1.3 Målsättning

Målsättningen med planen är att den ska vara en hjälp i arbetet med att:

- **Främja** likabehandling och jämställdhet
- **Förebygga och förhindra** diskriminering, trakasserier och kränkande behandling
- **Förankra** arbetet hos samtliga elever, medarbetare och vårdnadshavare
- **Följa upp** de insatser som genomförts

1.4 Planens innehåll

Planen har följande uppbyggnad:

- Främjande insatser
- Förebyggande åtgärder
- Resultat av kartläggningar från föregående läsår
- Utvärdering av mål från föregående läsår
- Mål och planerade insatser
- Riktlinjer och rutiner för att förhindra diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling
- Rutiner för åtgärder i akuta situationer
- Årshjul som sammanfattar arbetet utifrån planen (Bilaga 1)

1.5 Delaktighet och förankring

Enligt skollagen och diskrimineringslagen ska arbetet med planen involvera både elever, personal och vårdnadshavare.

I skolan ges **eleverna** möjlighet att vara delaktiga i planen i samband med kartläggningar; till exempel genom att delta i trygghetsvandringar och enkäter. Det vardagliga arbetet ska också präglas av ett förhållningssätt som visar att elevernas tankar, idéer och åsikter är av stor vikt.

Vårdnadshavare kan ta del av planen på respektive skolas hemsida och deltar i kartläggningen genom att årligen besvara en enkät. Enkäten innehåller bland annat frågor om trygghet, likabehandlingsarbete och kränkande behandling. På utvecklingssamtalen lyfts alltid frågor kopplat till trygghet.

All **personal** får information om planen vid läsårsstart. Arbetet utifrån planen synliggörs i ett årshjul samt redovisas/dokumenteras i verksamhetens kvalitetsarbete. Arbetssättet utifrån planen utvärderas i trygghetsteamet en gång per år på respektive skola.

2. Främjande insatser

Vårt främjande arbete syftar till att förstärka respekten för allas lika värde. All personal på skolan ska vara goda förebilder och ha ett förhållningssätt som överensstämmer med läroplanens värdegrund. Personal ska arbeta aktivt med att vara medvetna om sitt eget beteende och agerande i alla vardagssituationer.

För att främja en trygg lärmiljö utgår grundskolorna i Tibro kommun från följande tre gemensamma regler:

- Alla får alltid vara med i gemenskapen
- Ingen elev bestämmer över någon annan elev
- Stopp betyder stopp

Skolans främjande arbete sker kontinuerligt under läsåret på följande sätt:

- Första veckorna på läsåret arbetar introduktionsprogrammen med värdegrundsarbete i syfte att lära känna varandra och öka tryggheten i gruppen.
- Minskat antal vuxna som arbetar i elevgrupperna genom att ytterligare två lärare anställs på introduktionsprogrammen, istället för att lärare lånas av grundskolan 7-9.
- Gemensam klassdag i slutet av läsåret

3. Förebyggande åtgärder

3.1 Kartläggningar och observationer

Skolan arbetar aktivt med förebyggande åtgärder för att öka den upplevda tryggheten hos eleverna utifrån kartläggningar av elevernas skolsituation.

Kartläggningar som genomförs:

- September: Trygghetsvandringar för elever för att kartlägga platser som kan upplevas som otrygga. Trygghetsvandringarna görs fysiskt eller digitalt.
- Februari: Enkät till elever och vårdnadshavare. Analys av resultat från enkäterna görs på varje skolenhet.
- Mars: Trygghetsvandringar för elever för att kartlägga platser som kan upplevas som otrygga. Trygghetsvandringarna görs fysiskt eller digitalt.
- Vår och höst: Samtal om trygghet och studiero genomförs på utvecklingssamtal.

3.2 Andra förebyggande åtgärder

- Ordningsregler finns uppsatta i klassrummen.
- Introduktionsprogrammen får en egen byggnad på skolområdet.

4. Resultat och analys av kartläggningar HT22-VT23

Enkätresultat

Enkät till elever och vårdnadshavare februari 2023 genomfördes för anpassad grundskola 7-9 tillsammans med grundskolan 7-9 och introduktionsprogrammen.

Det har varit en låg svarsfrekvens både från elever och vårdnadshavare på den enkät som skickades ut i februari 2023. Detta har medfört svårigheter i att bedöma hur representativt resultatet av enkäten är på skolnivå och ta fram en säker analys. Oavsett detta har det befintliga utfallet visat att:

- förekomsten av kränkningar är hög
- kränkningar förekommer även under lektioner
- fler elever anger att de upplever sig vara diskriminerade eller kränkta av vuxna

Anmälningar av kränkande behandling, trakasserier och diskriminering

Anmälningar och utredningar av kränkande behandlingar för perioden augusti-december 2022 är svår att redovisa då skolan då inte hade ett digitalt system.

Under perioden januari 2023 - juni 2023 har 67 ärenden registrerats i systemet DF-respons. 60 av dessa ärenden bedöms som kränkningar.

Underlaget visar att kränkningarna förekommer både på raster och lektioner. Kränkningarna är både verbala och fysiska. Könsord, nedlåtande uttryck om sexuell läggning samt hot om våld förekommer ofta i anmälningarna.

5. Utvärdering av mål från HT22–VT23

Mål 1: Samtliga elever och personal ska ha god kännedom om skolans ordningsregler

Följande insatser har genomförts

- Ordningsreglerna har reviderats med elevrådet samt på APT.
- Mentorerna har gått igenom ordningsreglerna under första skoldagen i samtliga klasser och löpande vid behov.
- Ordningsreglerna har satts upp i varje klassrum

Analys av genomförda insatser

Ordningsreglerna behöver justeras ytterligare.

Följande behov/utvecklingsområden har uppmärksammats

- Ordningsreglerna behöver förtydligas ytterligare och bli mer lättillgängliga för eleverna.

Mål 2: Introducera nytt digitalt system för att anmäla kränkningar, trakasserier och diskriminering

Följande insatser har genomförts

- Presentation av nytt digitalt system för all personal på samtliga skolor i januari 2023
- Användning och implementering av systemet under vårterminen

Analys av genomförda insatser

Implementeringen av det digitala systemet har medfört att antalet kränkningar samt att karaktären av kränkningar mellan eleverna synliggjorts. Det digitala systemet gör också att arbetsgången och dokumentation blir tydlig.

Följande behov/utvecklingsområden har uppmärksammats

- För att säkerställa att all personal känner sig trygg i hur de ska agera vid eventuella kränkningar behöver informationstillfällen ske under kommande läsår.

Mål 3: Skapa samsyn hos personal kring förebyggande, främjande samt akuta situationer kopplat till trygghet.

Följande planerad insats har genomförts:

- Gemensam kompetensutvecklingsinsats för all personal på temat trygghet/ansvar och konsekvenser i syfte att skapa samsyn i förhållningssätt och strategier i samband med ordningsstörande beteende. Har skett gemensamt på k-dagar, i respektive arbetslag och därefter igen gemensamt.

Analys av genomförda insatser:

Insatsen har varit framgångsrik och lett till en ökad samsyn bland personal. Detta har visat sig genom ett ökat engagemang och användning av gemensamma strategier för att hantera komplexa situationer.

Följande behov uppmärksammas:

Strategier för att vidhålla och utveckla vidare samsyn och samverkan kring förebyggande, främjande samt akuta situationer kopplat till trygghet behöver vidareutvecklas.

6. Mål och planerade insatser HT23–VT24

Genomförda kartläggningar samt utvärdering av tidigare mål har resulterat i att följande mål har formulerats för läsåret 2023–2024.

Mål 1: Öka elevernas upplevelse av trygghet i skolan

Planerade insatser/aktiviteter:

- Eleverna har en egen rastyta med vuxennärvaro
- Återkommande samtal om hur vi ska vara mot varandra

Mål 2: Antalet kränkingsärenden ska minska, samt dokumentation kvalitetssäkras

Planerade insatser/aktiviteter:

- Fortsatt hög vuxennärvaro
- Rektor informerar samtlig personal inom verksamheten om planen mot diskriminering och kränkande behandling, samt vikten av att anmäla och utreda kränkingsärenden.
- Rektor och EHT-team har återkommande information och stöd i att anmäla och utreda händelser i form av diskriminering och kränkande behandling.

7. Riktlinjer och rutiner för att förhindra diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling

För att förhindra diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling arbetar vi utifrån ett förhållningssätt med närvarande pedagoger. Det finns vuxennärvaro under hela skoldagen, inklusive raster, och flertalet pedagoger äter pedagogisk lunch tillsammans med eleverna. På raster erbjuds olika aktiviteter. Vi involverar elever i trygghetsvandringar för att få reda på otrygga platser så att vi som pedagoger är extra uppmärksamma på dessa platser.

En elev som berättar att hen känner sig kränkt, ledsen, arg, sårad eller skadad ska alltid tas på allvar. Varje incident av kränkande behandling ska resultera i en omedelbar reaktion från personal i skolan.

Personal som blir vittne till diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling ingriper omedelbart genom att tydligt avbryta handlingen.

Så snart skolan får kännedom om att diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling har eller kan ha skett ska en anmälan göras och uppgifterna utredas. Utredningen ska dokumenteras.

Om en vårdnadshavare känner oro eller uppmärksammat någon form av diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling vänder de sig till sin mentor på skolan. Om de upplever att personal är inblandad i diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling kontaktas ansvarig rektor.

8. Rutiner för åtgärder i akuta situationer

Personal uppmärksammar elev som kränker/trakasserar andra elever

1. Gå in och bryt om du ser att en handling som kan vara en kränkning/trakasserier. Tillkalla andra vuxna om du inte kan hantera situationen på egen hand.
2. Prata med inblandade parter.
3. Kontakta klasslärare/mentor som i sin tur informerar vårdnadshavare.
4. Du som uppmärksammade kränkningen gör en anmälan i DF-Respons: <https://tibro.dfrespons.se/Login.aspx> Anmälan ska ske skyndsamt.
5. Rektor tar emot anmälan och utser en eller flera utredare i DF-Respons. Systemet skickar ett automatiskt mejl till huvudman.
6. Den/de som utreder samlar in tillräckligt med information för att bedöma om eleven har blivit utsatt för en kränkning/trakasserier/diskriminering. Utredaren dokumenterar vilka åtgärder som behöver genomföras för att få stopp på kränkningarna. Inblandade elever ska involveras i utredningen.
7. Ansvarig utredare bedömer om händelsen var kränkande behandling/trakasserier, avslutar utredningen och bedömer om en uppföljning behövs.
8. Vid behov följs ärendet upp en eller flera gånger. Uppföljningar dokumenteras i DF-Respons.
9. Rektor granskar utredningen och uppföljningar och avslutar ärendet alternativt ger förslag till ytterligare åtgärder och uppföljning.

Elev eller vårdnadshavare uppmärksammar elev som kränker/trakasserar elev

1. Elev och/eller vårdnadshavare kontaktar ansvarig klasslärare/mentor.
2. Klasslärare/mentor gör en anmälan i DF-Respons: <https://tibro.dfrespons.se/Login.aspx>
3. Följ steg 5–9 ovan.

Elev, vårdnadshavare eller personal uppmärksammar personal som kränker/trakasserar/diskriminerar elev

1. Rektor kontaktas.
2. Rektor genomför samtal med berörd vuxen.
3. Rektor informerar vårdnadshavare.
3. Rektor gör en anmälan i DF-Respons: <https://tibro.dfrespons.se/Login.aspx>
4. Rektor utreder händelsen. Systemet skickar ett automatiskt mejl till huvudman.
5. Rektor följer steg 6–9 ovan.
6. Om handlingen anses vara ett brott kontaktas sociala myndigheter och polis.

Bilaga: Årshjul utifrån plan mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering

Augusti	September	Oktober
<p>Fortsatt planering av aktiviteter utifrån målen. Under uppstarts dagar i augusti tar teamen/arbetslag hänsyn till målen i sin planering för undervisningen i respektive ämne.</p>	<p>Rektor ser till att den nya planen mot kränkande behandling, trakasserier och diskriminering publiceras på skolans hemsida.</p> <p>Vårdnadshavare informeras av rektor via Infomentor om att planen finns på hemsidan.</p> <p>Varje skolenhet börjar aktivt arbeta med de utvalda målen.</p> <p>Trygghetsvandringar genomförs i början av september.</p>	<p>Resultat av trygghetsvandringar sammanställs av trygghetsteamet och synliggörs för personal och elever.</p> <p>Dokumentation sparas för att kunna läggas in i planen för nästa läsår (reviderad mall publiceras i februari).</p>
Juli	<p>Uppföljning Utvärdering Utveckling</p>	November
Juni		December
<p>Trygghetsteamet gör klart uppföljningen av nuvarande mål.</p> <p>Nya mål formuleras till kommande läsår.</p> <p>Planering av aktiviteter utifrån målen påbörjas.</p>		<p>Verksamhetschef för grundskolan ger elevhälsoschef eller utvecklingsledare i uppdrag att revidera mallen till planen för nästa läsår.</p>
Maj		Januari
<p>Trygghetsteamet följer upp nuvarande mål och planerade insatser samt dokumenterar i planen för nästa läsår.</p> <p>Antal anmälningar i DF-Respons sammanställs och analyseras. Dokumenteras i planen.</p>	Mars	Februari
<p>Trygghetsteamet tar del av enkätresultat och analyserar svaren. Resultat och analys skrivs in i planen för nästa läsår.</p> <p>Trygghetsteamet presenterar resultat och analys av enkät samt trygghetsvandring för all personal på APT i april eller maj.</p>	<p>Trygghetsteamet sammanställer och analyserar resultatet av trygghetsvandringen samt dokumenterar i planen för nästa läsår (även resultatet från trygghetsvandringen i september läggs till).</p> <p>Elevhälsoschef/utvecklingsledare skickar ut länkar till enkäter som genomförs på respektive enhet.</p>	<p>Elevhälsoschef eller utvecklingsledare lägger ut reviderad mall på Inredan och informerar rektorer.</p> <p>Trygghetsvandringar genomförs för att kartlägga platser som kan upplevas som otrygga.</p>